

Габуда А.С., кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінально-правових
дисциплін та оперативно-розшукової
діяльності Прикарпатського факультету
НАВС

До питання про створення інституту кримінальних проступків

Адаптація чинного законодавства до норм Європейського Союзу є однією з найважливіших складових політики європейського вибору не лише України, а й будь-якої іншої держави, яка прагне прогресивного розвитку шляхом європейської інтеграції. Нині Україна ще не належить до цієї групи держав, але зусилля її спрямовані на те, щоб стати рівноправним членом Європейського співтовариства. Проте, цей непростий процес не може

відбуватися без узгодження українського законодавства, зокрема й про кримінальну відповідальність, з основними засадами права ЄС.

Періодична зміна кримінального закону (передбачення нових положень, виключення існуючих, зміна їх редакції тощо) є об'єктивною необхідністю, є своєрідною реакцією на розвиток злочинності як складного соціально - політичного явища, яке постійно змінюється, пристосовується до реальних економічних, політичних, правових та інших умов. Але така зміна, передусім повинна бути обумовленою - має існувати об'єктивна потреба у новому кримінальному законі [1, с. 7].

Як зазначено у Концепції реформування кримінальної юстиції України, затвердженої Указом Президента України від 8 квітня 2008 року № 311/2008, докорінні зміни в соціально-політичних та інших умовах життя суспільства і держави на нинішньому етапі розвитку України та прийняття Конституції України створили передумови для реформування системи кримінальної юстиції у напрямі дальшої демократизації, гуманізації, посилення захисту прав і свобод людини відповідно до вимог міжнародних правових актів і зобов'язань нашої держави перед європейським та світовим співтовариством [2].

Згідно Концепції передбачається, зокрема реформування кримінального та адміністративно-деліктного законодавства. Так, з метою гуманізації закону про кримінальну відповідальність пропонується, певну частину злочинів трансформувати в кримінальні (підсудні) проступки. Також є пропозиція щодо необхідності віднесення до цієї категорії посягань і адміністративних правопорушень, передбачених чинним Кодексом України про адміністративні правопорушення, які мають судову юрисдикцію і не є управлінськими (адміністративними) за своєю суттю.

Підтримуючи такі нововведення, треба відзначити, що вирішення питання про те, за якими законами житиме суспільство, чи адекватно відбиватимуться соціальні реалії, чи сприятимуть закони забезпеченню порядку, підвищенню ефективності захисту прав та свобод громадян і прогресу загалом, головним чином залежить саме від суб'єктів законодавчої ініціативи, парламенту та Президента України, котрий підписує закони.

В напрямку реалізації завдань щодо реформування кримінального та адміністративного законодавства у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України №1202 «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо введення інституту кримінальних проступків» [3], а також проект Закону України № 3438 «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо запровадження інституту кримінальних проступків» [4]. Обидва законопроекти передбачають визнання кримінальними правопорушеннями злочинів та кримінальних проступків. За такого підходу, адміністративні правопорушення, які підпадають під юрисдикцію суду (дрібне хуліганство, дрібне викрадення чужого майна тощо) будуть прирівняні до злочинів, хоча ступінь суспільної небезпечності цих деліктів суттєво відрізняється. З цього випливає цілком логічне запитання: «А чи можна запропоновані зміни у

вітчизняному законодавстві визнати такими, що спрямовані на подальшу демократизацію та гуманізацію кримінально-правових норм ?». Очевидно, що ні. Тому, у напрямку розв'язання викладеної проблеми, слід підтримати бачення тих науковців, які обґрунтовано доводять, що кримінальні проступки потрібно об'єднати у самостійний блок правопорушень з відповідним правовим статусом, шляхом закріплення їх в окремому кодифікованому нормативно-правовому акті.

Список використаних джерел

1. Швець В. Д., Грицак В. М., Василькевич Я. І., Гацелюк В. О. Законодавча реалізація кримінально-правової політики: аналіз законопроектної діяльності Верховної Ради України V скликання з питань кримінального права / Вступне слово проф. М. І. Мельника - К.: Атіка, 2008. - 244 с.
2. Концепція реформування кримінальної юстиції України, затверджена Указом Президента України від 8 квітня 2008 року № 311/2008 / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/311/2008>.
3. Проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо введення інституту кримінальних проступків» № 1202 / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=42733.
4. Проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо запровадження інституту кримінальних проступків» № 3438 / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/JG2NI00I.html.
5. Кримінальний кодекс України : чинне законодавство зі змінами та допов. Станом на 1 верес. 2014 року: (офіц. текст). - К.: ПАЛИВОДА А.В., 2014. - 212 с. - (Кодекси України).
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення: чинне законодавство із змінами та допов. станом на 18 вересня 2011 року : (Відповідає офіц. текстові) - К. : Алерта ; ЦУЛ, 2011. - 220 с.